

Prevence hospodářské kriminality 6

Některé další trestné činy
související s podnikáním

JUDr. František Púry, Ph.D.

Nejvyšší soud

CEVRO Institut, KVPVS

Okruh trestných činů

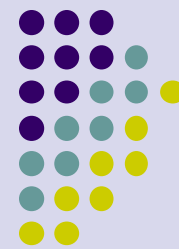
- Jde o různé trestné činy, které **nejsou** trestnými činy
 - proti majetku (hlava V. zvláštní části TZ)
 - hospodářskými (hlava VI. zvláštní části TZ)
 - proti životnímu prostředí (hlava VIII. zvláštní části TZ)
- Zpravidla jsou jimi poškozeny nebo ohroženy některé **další zájmy**, jakými jsou např.
 - lidský život a zdraví
 - bezpečnost osob a majetku
 - veřejný pořádek
 - řádný výkon veřejné moci apod.
- Mnohdy se však páchají **i z ekonomických důvodů**,
 - tj. se snahou opatřit si výraznější prospěch nebo ušetřit náklady
 - např. výroba a obchod se zbraněmi, s drogami, se závadným alkoholem

TČ proti životu a zdraví z nedbalosti

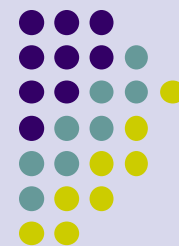

- Podle § 143 TZ usmrcení z nedbalosti
- Podle § 147 TZ těžké ublížení na zdraví (§ 122 odst. 2 TZ) z nedbalosti
- Podle § 148 TZ ublížení na zdraví (§ 122 odst. 1 TZ) z nedbalosti
- **Příklad** z praxe:
 - podnikatel při provádění pokrývačských prací na budově nezajistil dostatečnou bezpečnost při práci zaměstnance na střeše, která se pod ním propadla, a zaměstnanec zemřel
 - usnesení NS sp. zn. 6 Tdo 1478/2009

Ohrožování zdraví závadnými potravinami a jinými předměty

- Pachatel podle **§ 156 TZ** úmyslně nebo podle **§ 157 TZ** z nedbalosti
 - v rozporu s právním předpisem
 - má na prodej nebo pro tento účel vyrobí anebo sobě nebo jinému opatří
 - potraviny nebo jiné předměty, jejichž požití nebo užití k obvyklému účelu je **nebezpečné lidskému zdraví**
- **Příklad** z praxe:
 - pachatel neoprávněně vyrobil a uvedl do obchodní sítě alkoholické nápoje vyrobené z technického lihu za použití přísad, přičemž prodávaný alkohol obsahoval škodlivé látky (např. metanol) nebezpečné pro lidský život nebo zdraví
 - usnesení NS sp. zn. 5 Tdo 1257/2010, usnesení NS sp. zn. 5 Tdo 1332/2014 – rozhodnutí č. 26/2015 Sb. rozh. tr. (souběh se zkrácením spotřební daně)

Obecné ohrožení

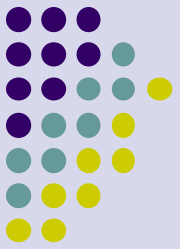
- Pachatel podle **§ 272 TZ** úmyslně nebo podle **§ 273 TZ** z nedbalosti
 - **způsobí** obecné nebezpečí tím, že
 - vydá lidi (nejméně 7 osob) v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví, nebo
 - vydá cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu (nejméně ve výši 10 000 000 Kč) tím, že
 - zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil anebo
 - se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání
 - nebo takové obecné nebezpečí **zvýší** nebo **ztíží** jeho odvrácení nebo zmírnění

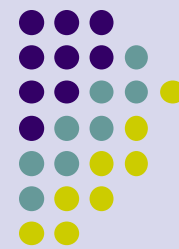
Obecné ohrožení

- **Příklady** z praxe:
 - podnikatel při provádění stavebních prací na rekonstrukci obchodního domu za jeho provozu zanedbal stavební dozor a připustil neodborný postup, který vedl ke zřícení části budovy a k bezprostřednímu ohrožení osob v jednom z nižších pater budovy
 - usnesení NS sp. zn. 8 Tdo 124/2005 – č. 18/2006 Sb. rozh. tr.
 - podnikatel nezajistil řádný průzkum před terénními úpravami, a tím způsobil, že při výkopových pracích bylo bagrem porušeno plynové potrubí a došlo k následnému úniku a výbuchu plynu

Poškození a ohrožení obecně prospěšného zařízení

- Pachatel podle **§ 276 TZ** úmyslně nebo podle **§ 277 TZ** z hrubé nedbalosti
 - poškodí, zničí, odstraní, učiní neupotřebitelným obecně prospěšné zařízení nebo
 - ohrozí jeho provoz nebo využívání
 - **obecně prospěšné zařízení**: definováno v § 132 TZ (je to např. i elektrárna, přehrada, čistička odpadních vod, určité dopravní značky, dopravní zařízení)
- **Příklady z praxe**:
 - pachatel prokopl důležitý telekomunikační kabel při zemních pracích na svém pozemku
 - usnesení NS sp. zn. 5 Tdo 523/2004
 - podnikatel vypustil jedovaté látky do vodního toku, a tím vyřadil z provozu čističku odpadních vod na něm umístěnou
 - usnesení NS sp. zn. 5 Tdo 725/2007

Nedovolené ozbrojování

- Podle § 279 odst. 1 TZ ho spáchá, kdo:
 - bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává
 - střelnou zbraň nebo její hlavní části nebo díly nebo
 - ve větším množství střelivo nebo zakázaný doplněk zbraně
- Ustanovení § 279 TZ navazuje na zákon č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních, ve znění pozdějších předpisů
 - týká se i podnikatelů, kteří provozují podnikání související se střelnými zbraněmi,
 - např. je prodávají, provozují střelnici apod.

Nedovolené ozbrojování

- Podle § 279 odst. 2 TZ spočívá druhá alternativa v tom, že pachatel
 - uvede do střelbyschopného stavu **znehodnocenou zbraň** nebo na ní provede konstrukční změny směřující k jejímu uvedení do střelbyschopného stavu nebo na zbrani provede konstrukční změny směřující ke zvýšení její účinnosti, nebo
 - padělá, pozmění, zahlazuje nebo odstraňuje **jedinečné označení** střelné zbraně, které umožňuje její identifikaci

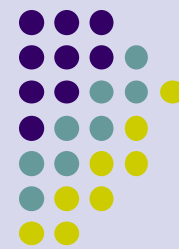
Nedovolené ozbrojování

- Podle § 279 odst. 2 TZ spočívá třetí alternativa v tom, že pachatel
 - bez povolení vyrobí, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává výbušninu v množství větším než malém, zbraň hromadně účinnou nebo součástky, jichž je nezbytně třeba k užití takové zbraně, nebo
 - bez povolení hromadí, vyrábí nebo sobě nebo jinému opatřuje zbraně nebo ve značném množství střelivo

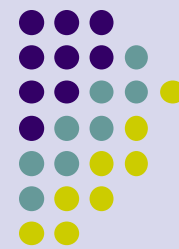
Nedovolené ozbrojování

- **Příklady** z praxe:
 - podnikatel oprávněný obchodovat se střelnými zbraněmi prodal revolver a střelivo osobě, která neměla příslušné oprávnění (zbrojní průkaz) na tento typ střelné zbraně a střeliva
 - podnikatel, který měl legálně ve vlastnictví pistoli ke své osobní ochraně, ji i nadále držel, ačkoli mu uplynula platnost zbrojního průkazu na tuto zbraň
 - podnikatel převzal do „úschovy“ kulovnici od svého kamaráda – myslivce, který mu ji svěřil, ačkoli podnikatel neměl oprávnění k držení této zbraně

Drogové trestné činy

- Podle **§ 283 TZ** nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými a psychotropními látkami a s jedy
 - např. nelegální výroba drog z chemických látek a surovin, neoprávněný prodej léků s vědomím, že budou zneužity k výrobě drog, obchodování s drogami, jejich uskladňování, převážení atd.
- Podle **§ 286 TZ** výroba a držení předmětu k nedovolené výrobě omamné a psychotropní látky a jedu
 - např. neoprávněná výroba a prodej určitých surovin s vědomím, že je kupující použije k výrobě drog
- Návaznost na **zákon č. 167/1998 Sb.**, o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů
 - **seznamy** návykových látek obsaženy v nařízení vlády č. 463/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů

Korupční trestné činy

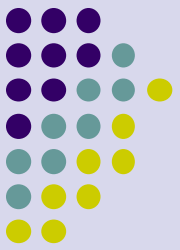
- Podle § 331 odst. 1 alinea 2 TZ – **přijetí úplatku**:
 - pachatel sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek
 - např. podnikatel za to, že neuzavře smlouvu s určitým zájemcem, přijme peněžní částku od jiného podnikatele
- Podle § 332 odst. 1 alinea – **podplacení**:
 - pachatel jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek
 - např. podnikatel za to, že jiný podnikatel neuzavře smlouvu s určitým zájemcem, mu předá peněžní částku

Korupční trestné činy

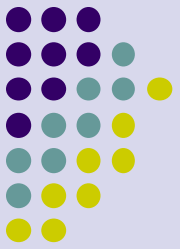
- Podle § 334 odst. 1 TZ definice **úplatku**:
 - je to neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok
- Podle § 334 odst. 3 TZ – co je též **obstaráváním věcí obecného zájmu**:
 - zachovávání povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají
 - viz též usnesení NS sp. zn. 15 Tdo 885/2013 – rozhodnutí č. 2/2015 Sb. rozh. tr. (podplacení insolvenčního správce)

Maření výkonu úředního rozhodnutí

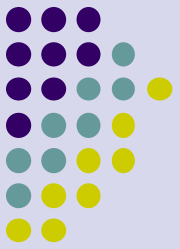
- V úvahu přicházejí zejména alternativy podle § 337 odst. 1 písm. a), odst. 3 písm. a) TZ:
 - pachatel maří (zmaří) nebo podstatně ztěžuje výkon rozhodnutí soudu nebo jiného orgánu veřejné moci tím, že
 - vykonává činnost,
 - která mu byla zakázána (např. podle § 72 a § 73 TZ),
 - pro kterou mu bylo odňato příslušné oprávnění nebo
 - pro kterou pozbyl příslušné oprávnění, anebo
 - zničí, poškodí, učiní neupotřebitelnou, zatají, zcizí nebo odstraní věc, které se týká vykonávané rozhodnutí

Maření výkonu úředního rozhodnutí

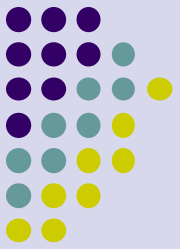
- **Příklady** z praxe:
 - podnikatel nadále provozuje své podnikání, ačkoli mu byl uložen trest zákazu takového podnikání, např. výrobní či obchodní činnosti [§ 337 odst. 1 písm. a) TZ]
 - pachatel řídí motorové vozidlo, přestože pozbyl řidičské oprávnění v důsledku dosažení 12 bodů za dřívější přestupky [§ 337 odst. 1 písm. a) TZ]
 - podnikatel ukryl své motorové vozidlo, které má být v exekučním řízení prodáno, protože ho odvezl na neznámé místo, aby tím zabránil exekutorovi v jeho zabavení a prodeji [§ 337 odst. 3 písm. a) TZ]

Neoprávněné zaměstnávání cizinců

- Podle § 342 odst. 1 TZ:
 - pachatel soustavně, opakovaně, za zvlášť vykořisťujících pracovních podmínek nebo ve větším rozsahu
 - neoprávněně zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání
 - cizince, který se zdržuje neoprávněně na území České republiky nebo nemá platné povolení k zaměstnání, pokud se podle příslušného právního předpisu vyžaduje
- Podle § 342 odst. 2 TZ:
 - pachatel zaměstná nebo zprostředkuje zaměstnání
 - cizince, který je dítětem a zdržuje se neoprávněně na území České republiky nebo nemá platné povolení k zaměstnání podle příslušného právního předpisu

Neoprávněné zaměstnávání cizinců

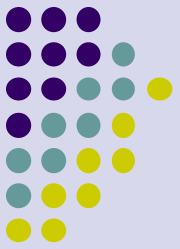
- **Příklady** z praxe:
 - podnikatel, ačkoli ví, že jde o tzv. běžence dopravené nelegálně na území České republiky z Afriky a ti jsou bez platných dokladů, zaměstnal je k výkonu pomocných a manuálních prací, ale vyplácel jim nižší než minimální mzdu a nepřihlásil je do systému zdravotního a sociálního pojištění
 - podnikatel zabývající se zprostředkovatelskou činností na žádost osoby, která na území České republiky nelegálně dopravila běžence z Kosova, jim za úplatu zprostředkoval možnost zaměstnání u jiného spřízněného podnikatele, který je zaměstnal i bez potřebného povolení

Padělání a pozměnění veřejné listiny

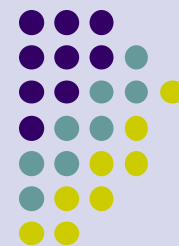
- Podle § 348 odst. 1 TZ **tři alternativy**:
 - pachatel **padělá** veřejnou listinu nebo **podstatně změní** její obsah v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé, nebo užije takovou listinu jako pravou
 - pachatel **opatří** sobě nebo jinému padělanou nebo podstatně změněnou veřejnou listinu nebo ji **přechovává** v úmyslu, aby jí bylo užito jako pravé
 - pachatel vyrobí, nabízí, prodá, zprostředkuje nebo jinak zpřístupní, sobě nebo jinému opatří nebo přechovává nástroj, zařízení nebo jeho součást, postup, pomůcku nebo jakýkoli jiný prostředek, včetně počítačového programu, vytvořený nebo přizpůsobený k padělání nebo pozměnění veřejné listiny

Padělání a pozměnění veřejné listiny

- **Veřejná listina:**
 - legální definice v § 131 TZ
 - je to např. oficiální výpis z obchodního rejstříku, živnostenský list, výpis z evidence Rejstříku trestů, ověřovací doložka notáře (i když samotná listina, na níž je taková doložka, není veřejnou listinou)
- **Příklady z praxe:**
 - podnikající fyzická osoba si do živnostenského listu dopsala další živnost, aby se mohla ucházet o zakázku vyžadující živnostenské oprávnění k určité činnosti
 - podnikatel vyhotovil nepravdivé prohlášení svého věřitele o splnění dluhu, které opatřil padělanou ověřovací doložkou notáře, aby se touto listinou prokázal v exekučním řízení

Organizovaná kriminalita

- **Organizovaná skupina**

- okolnost, která podmiňuje použití přísnější trestní sazby u řady trestných činů [např. u podvodu podle § 209 odst. 4 písm. a) TZ]
 - podle judikatury je to skupina **nejméně tři** trestně odpovědných osob s rozdělenými úkoly, která se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností činnosti těchto osob
- jinak přitěžující okolnost [§ 42 písm. o) TZ]

- **Organizovaná skupina působící ve více státech**

- např. u trestných činů podle § 240 odst. 3 písm. b), § 283 odst. 4 písm. c) TZ
- postačí působení alespoň ve 2 státech

Organizovaná kriminalita

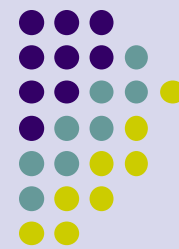

- **Organizovaná zločinecká skupina** (§ 129 TZ):
 - společenství nejméně 3 trestně odpovědných osob
 - s vnitřní organizační strukturou
 - s rozdělením funkcí a dělbou činností
 - je zaměřena na soustavné páchaní úmyslné trestné činnosti
- Přísnější postih trestných činů spáchaných ve prospěch organizované zločinecké skupiny
 - podle § 107 a § 108 TZ
 - horní hranice sazby trestu odnětí svobody se zvyšuje o jednu třetinu, trest se ukládá v horní polovině takto zvýšené trestní sazby
- Trestným činem je **i založení** organizované zločinecké skupiny nebo **účast** na ní, nejde-li o policejního agenta
 - podle § 361 až § 363 TZ

Organizovaná kriminalita

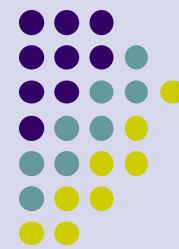
- **Teroristická skupina** (§ 129a TZ):
 - společenství nejméně 3 trestně odpovědných osob
 - má trvalejší charakter
 - je v ní provedena dělba činností mezi jednotlivé členy
 - její činnost se vyznačuje plánovitostí a koordinovaností
 - je zaměřena na páchání výslovně uvedených trestných činů proti České republice a mezinárodní organizaci
 - jde o trestné činy podle § 309, § 311 a § 312 TZ
- Trestným činem je **i založení** teroristické skupiny, **účast** na ní, nejde-li o policejního agenta, a **financování** teroristické skupiny
 - podle § 312a až § 312d TZ

Některé formy trestné součinnosti

- Podle § 366 TZ **nadržování**:
 - pomoc pachateli trestného činu v úmyslu umožnit mu, aby unikl trestnímu stíhání, trestu nebo ochrannému opatření nebo jejich výkonu
- Podle § 367 TZ **nepřekážení** trestného činu:
 - pokud se někdo hodnověrným způsobem dozví, že někdo jiný připravuje nebo páchá některý z vyjmenovaných trestných činů, a jeho spáchání nebo dokončení nepřekazí
- Podle § 368 TZ **neoznámení** trestného činu:
 - pokud se někdo hodnověrným způsobem dozví, že někdo jiný spáchal některý z vyjmenovaných trestných činů, a jeho spáchání neoznámí bez odkladu státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu

Zkratky

- TZ – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- ZTOPO – zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
- TŘ – zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
- TČ – trestný čin, trestné činy